

Uchwała Sejmiku nr I/11/27/1999 z dnia 1999-08-30

Data ogłoszenia 1999-08-30

W sprawie Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 1999 rok

Na podstawie
art.18 punkt. 2
ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa
(Dz. U. Nr 91, poz. 576)
w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku
o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(Dz. U. Nr 35 z 1984 poz. 230 z późn. zm.)

§ 1

Przyjąć "Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 1999", stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Realizację i koordynację Programu, o którym mowa w § 1 powierzyć Zarządowi Województwa.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Ryszard Ostrowski
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Śląskiego

WOJEWÓDZKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE ROK 1999

Część ogólna
I. Wstęp

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (z późniejszymi zmianami) w art.1.1 stanowi, że:
"organy władzy i administracji państwowej oraz samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy".

Samorząd województwa w celu wykonania zadań ustawowych zobligowany jest do:

- realizacji wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- udzielania pomocy merytorycznej instytucjom, i osobom fizycznym realizującym zadania objęte tym programem,
- współdziałania z innymi organami administracji publicznej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

Bezpośrednio program ten nawiązuje również do zadań wojewódzkich wpływających z Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 1997-1999.

II. Najważniejsze problemy alkoholowe województwa.

1. Szkody występujące u osób które piją alkohol:
 - o postępujące samoniszczenie osób uzależnionych od alkoholu (około 90 tys. osób),
 - o uszkodzenia zdrowia związane z używaniem alkoholu u ludzi dorosłych nadmiernie pijących bez klinicznych objawów uzależnienia (około 300 tys. osób),
 - o zaburzenia rozwoju psychofizycznego i kariery edukacyjnej pijących dzieci i młodzieży (około 10-15% populacji między 14 a 18 rokiem życia),
2. Szkody występujące u członków rodzin osób z problemem alkoholowym (około 300 tys. osób).
 - o schorzenia somatyczne spowodowane chronicznym stresem
 - o zaburzenia emocjonalne i demoralizacja dzieci
 - o pauperyzacja rodzin
3. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy
 - o absencja i wypadki w pracy
 - o obniżenie wydajności pracy
 - o alkoholowa patologizacja bezrobotnych
4. Naruszenie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe
 - o przemoc w rodzinie
 - o prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości
 - o alkoholowe zaburzenia zachowania w miejscach publicznych
5. Przestępstwa i wykroczenia związane z obrotem napojami alkoholowymi
 - o nielegalny import, produkcja i sprzedaż alkoholu
 - o sprzedaż alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym
 - o reklama i promocja napojów alkoholowych

III. Ważniejsze doświadczenia ostatnich lat.

1. W ostatnich kilku latach obserwuje się tendencję spadkową spożycia napojów alkoholowych z wyjątkiem dzieci i młodzieży.
2. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest dość powszechnie naruszana.
3. Wzrasta zainteresowanie działalnością na rzecz trzeźwości w wielu środowiskach, przy czym poziom tych działań jest znacznie zróżnicowany.
4. Do rozwiązywania problemów alkoholowych włączyły się gminy. Od kilku lat przybywa w nich instytucji i ludzi merytorycznie przygotowanych do prowadzenia takiej działalności, jednak środowiska te w wielu miejscach wymagają pomocy merytorycznej.
5. Sytuacja w lecznictwie odwykowym coraz bardziej polaryzuje się. Część placówek wprowadza nowoczesne programy terapeutyczne, ma coraz lepsze warunki pracy, wykwalifikowany personel, gdy działalność pozostałych ulega regresowi.
6. Brakuje specyficznych programów pomocowych, zwłaszcza dla ofiar przemocy domowej, dzieci z grup ryzyka, osób pijących nadmiernie bez cech uzależnienia.

IV. Podstawowe cele długofalowe i strategię programu

Podstawowymi celami programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszanie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

Cele te można osiągnąć poprzez:

1. Zmniejszenie ilości alkoholu spożywanego przez młodzież.
2. Zmniejszenie ilości nowych przypadków uzależnienia od alkoholu.
3. Zmniejszenie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych.
4. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu.
5. Zmniejszenie ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego (przemocy i zaniedbań).
6. Zmniejszenie liczby przypadków naruszenia prawa i porządku publicznego spowodowanych nietrzeźwością.
7. Zmniejszenie liczby przypadków naruszenia prawa na rynku alkoholowym.
8. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
9. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji

programu.

Realizację tych celów powinny zapewnić następujące strategie:

1. Racjonalne ograniczanie dostępności alkoholu.
2. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkohol, a w szczególności przeciwdziałania przemocy alkoholowej w rodzinie.
3. Profilaktyczne programy informacyjne i psychoedukacyjne wpływające na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości młodzieży i grup podwyższonego ryzyka.
4. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób uzależnionych od alkoholu oraz dla członków ich rodzin.
5. Szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. Wspieranie działania środowisk wzajemnej pomocy osób z problemem alkoholowym oraz stowarzyszeń realizujących programy profilaktyczne.

Część szczegółowa

Planowane zadania:

1. Rozwój i modernizacja usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

Sposób realizacji:

a) analiza funkcjonowania leczenia odwykowego w warunkach reformy służby zdrowia.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

b) przegląd placówek w perspektywie kryteriów, którym powinien odpowiadać wojewódzki ośrodek terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

c) utworzenie bazy danych o placówkach leczenia odwykowego, punktach konsultacyjnych i programach terapeutycznych w województwie.

Współpraca: wojewódzki ośrodek terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia.

d) promowanie przedsięwzięć terapeutycznych poszerzających dotychczasową ofertę leczenia odwykowego w województwie, w tym:

- programy terapeutyczne dla specyficznych typów pacjentów, np. niepełnoletnich uzależnionych od alkoholu, alkoholików po leczeniu podstawowym z stabilną abstynencją, ale deficytami w pewnych zakresach funkcjonowania.

- programy terapeutyczne obejmujące członków rodziny alkoholika lub całą rodzinę.

- programy typu "after care" w placówkach stacjonarnych.

Współpraca: wojewódzki ośrodek terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia.

2. Wdrażanie metod wczesnej diagnozy i krótkich interwencji wobec problemów alkoholowych pacjentów w podstawowej opiece zdrowotnej.

Sposób realizacji:

a) promocja procedury przesiewowej AUDIT.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, koordynatorzy programów gminnych i lekarze instruktorzy.

3. Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w środowiskach wychowawczych i grupach podwyższonego ryzyka.

Sposób realizacji:

a) promocja nowych procedur terapeutycznych dla dzieci alkoholików.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, koordynatorzy programów gminnych.

b) utworzenie i prowadzenie bazy danych o świetlicach socjoterapeutycznych, programach profilaktycznych i realizatorach w województwie.

c) organizowanie seminariów szkoleniowych dla osób pracujących z dziećmi alkoholików.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, koordynatorzy programów gminnych.

4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Sposób realizacji:

a) promocja procedury "Niebieskie Karty" w służbach i instytucjach mogących ją realizować.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, koordynatorzy programów gminnych, Policja, ośrodki pomocy społecznej.

b) organizacja szkoleń dla wybranych grup zawodowych stykających się z problemem przemocy w rodzinie np. policjanci, pracownicy socjalni, pedagodzy szkolni, nauczyciele, pracownicy służby zdrowia.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, koordynatorzy programów gminnych, Policja, ośrodki pomocy społecznej.

c) organizacja doradztwa w zakresie miejsc pomocy i próba koordynowania działań placówek i budowania spójnego systemu pomocy rodzinie z problemem przemocy alkoholowej,

d) stworzenie i prowadzenie banku danych o instytucjach pomagających ofiarom przemocy.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5. Rozwój edukacji publicznej i szkolenia przedstawicieli różnych zawodów w zakresie problemów alkoholowych.

Sposób realizacji:

a) edukacja publiczna

- współpraca z lokalnymi mediami, współudział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych itp.,

- powielanie materiałów edukacyjnych, wydanie informatorów,

- prowadzenie punktu konsultacyjnego dla realizatorów alkoholowych programów zaradczych.

6. Wspieranie merytoryczne programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na poziomie społeczności lokalnych.

Sposób realizacji:

a) organizacja porad szkoleniowo-koordynacyjnych dla pełnomocników i koordynatorów programów w gminach i reprezentantów powiatów.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

b) analiza potrzeb w zakresie szkoleń realizatorów programów gminnych w województwie.

c) zapewnienie doradztwa w zakresie profesjonalnej prewencji problemów alkoholowych.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7. Monitorowanie i badanie stanu problemów alkoholowych i programów zaradczych.

Sposób realizacji:

analiza stanu rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie województwa.

Wskazanie obszarów deficytowych.

Współpraca: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

8. Wspieranie programów realizowanych przez instytucje i podmioty pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz środowisk wzajemnej pomocy.

Sposób realizacji:
promocja wybranych nowatorskich programów zwłaszcza o zasięgu ogólnowojeńdzkim.

Organizacja i finansowanie Programu

1. Na realizację Programu zapreliminowano środki finansowe w budżecie województwa.
2. Program zakłada, że w większość zadań zostanie zrealizowana przy wsparciu merytorycznym, organizacyjnym i finansowym Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.